

A jégbe fagyott lőporos hordó: Novaja Zemlja titkos jelene

Ha ma ránézel a térképre, **Novaja Zemlja** (oroszul *Új Föld*) egy hatalmas, sarló alakú, fehér foltként terül el a Jeges-tenger és a Kara-tenger között. Első pillantásra kietlen, unalmas senkiföldjének tűnik, ahol a fagy és a szél az úr. A valóságban azonban ez a szigetcsoport a világ egyik legszigorúbban őrzött, **zárt katonai zónája**, ahol a hidegháború sosem ért véget. Sőt, az utóbbi években magasabb fordulatszámmra kapcsolt, mint valaha.

Ha valamilyen rejtélyes okból kifolyólag úgy döntenél, hogy vitorlást bérelsz és kikötsz a sziget északi részén, nem a fókák fogadnának. Perceken belül orosz hadihajók, MiG-31-es elfogóvadászok vagy Sz-400-as légvédelmi rendszerek radarjai fognák be a koordinátáidat. Novaja Zemlja ugyanis nemcsak a múlt atomtemetője (itt robbantották fel a hírhedt, 50 megatonnás Cár-bombát), hanem a modern orosz geopolitika legfontosabb bástya az Északi-sarkvidéken.

Belépés csak az FSZB engedélyével

A szigetcsoporton mindössze két állandó település található: Belusja Guba és Rogacsovo. Civil ember ide nem teheti be a lábát, hacsak nem a hadseregnek dolgozik, vagy nincs egy olyan, az orosz titkosszolgálat (**FSZB**) által pecsételt különleges engedélye, amit egyszerű halandó gyakorlatilag képtelen beszerezni.

A helyi lakosság – katonák, tisztek és családtagjaik – egy teljesen elszigetelt mikrovilágban élnek. Rogacsovo katonai repülőtere a nap 24 órájában feszült készenlétben áll, innen indulnak azok a járőrözések, amelyek az északi hajózási útvonalakat ellenőrzik. Itt tesztelik azokat a hiperszonikus fegyvereket és újgenerációs nukleáris meghajtású rakétákat (mint például a **Burevesztnyik**). Ezek okán a nyugati kémhűholdak a nap 24 órájában infravörös és radaros (SAR) szenzorokkal folyamatosan pásztázzák a területet. Az oroszokat nem zavarja a megfigyelés: a láthatóság az elrettentés részévé vált.

Amikor a csúcstechnológia találkozik a természettel

Bár a bázisokon a legmodernebb technológiák is fellelhetők, a mindennapi életre a nyers sarkvidéki valóság nyomja rá a bélyegét. Néhány éve Belusja Guba lakói kénytelenek voltak rendkívüli állapotot hirdetni, de nem egy ellenséges szabotázs, hanem az **éhes jegesmedvék** miatt.

A klímaváltozás és a csökkenő jégtakaró miatt az állatok rászoktak a katonai bázisok szeméttárolóira. Volt olyan időszak, amikor több tucat jegesmedve sétálgatott a panelházak között, bemerészkedtek a lakóépületek lépcsőházaiba, és a katonáknak páncélozott járművekkel kellett munkába járniuk. A vadállatokat még a figyelmeztető lövések és a szirénák sem riasztották el.

De ezen a tájon a jegesmedvék jelentik még a legkisebb problémát. A szigeten ugyanis még maradt valami a múltból, ami szép lassan elkezdett kiolvadni.

A Cár-bomba árnyéka és az igazi atomtemető

Sokan kérdezik, hogy mi van most ott, ahol a történelem legpusztítóbb fegyvere felrobbant a Szuhoj Nosz-fok felett. A válasz meglepő: **az epicentrum ma tiszta**. Mivel a Cár-bombát 4000 méteres magasságban detonálták, a tűzgömb nem ért le a földre, a radioaktív részecskék pedig feljutottak a sztratoszférába. Bár a sziklák felszíne ott akkor simára olvadt, a közvetlen sugárzás ma alig haladja meg a nagyvárosi háttérsugárzást. (Pedig ha a mérnökök nem cserélik ki az utolsó fázis uránköpenyét ólomra, a 100 megatonnás verzió radioaktív esője egész Észak-Európát lakhatatlanná tette volna).

A valódi veszélyt nem a Cár-bomba helyszíne, hanem a sziget öbleiben fekvő **víz alatti atomtemető** jelenti. A szovjet haditengerészet évtizedeken át szó szerint szemetesládának használta Novaja Zemlja keleti partjait. Ahelyett, hogy szakszerűen leszerelték volna a kiszuperált nukleáris eszközöket, egyszerűen a vízbe dobták őket – méghozzá mindössze 30-50 méteres, sekély mélységben.

A tenger fenekén jelenleg a következő arzenál rohad: * A **K-27-es atomtengeralattjáró** teljes egészében, lehegesztett reaktorral, benne **90 kg magasan dúsított uránnal**. * **14 darab levágott hajóreaktor** (ebből 5 a mai napig tele van nukleáris üzemanyaggal), köztük a Lenin atomjégtörő sérült reaktortere. * **19 darab radioaktív hulladékkal megpakolt és szándékosan elsüllyesztett roncshajó**. * Körülbelül **17 000 konténernyi** szilárd nukleáris hulladék.

Mindezt tetézi, hogy a sziget északi gleccsereibe az 1950-es és '60-as évek 130 léghajó tesztjének radioaktív pora fagyott bele. A klímaváltozás miatt olvadó jégből most mossza ki a víz a koncentrált céziumot és stronciumot közvetlenül a Barents-tengerbe.

Összehasonlítás a Poligonnal (Szemipalatinszk)

Bár mindkét helyszín a szovjet nukleáris program szimbóluma, a helyzetük gyökeresen eltér, ami hűen tükrözi az egykori szovjet mentalitást:

Szempont	A Poligon (Kazahsztán)	Novaja Zemlja (Arktisz)
:—	:—	:—
Robbantások jellege	Felszíni és földi robbantások garmadája, a talaj porrá égett.	Főleg magassági, léghajó tesztek, a földet alig érintve.
Humán katasztrófa	Borzasztó. A sztyeppe közepén százazrek kaptak sugárterhelést.	Minimális. A helyi őslakos nyenyeceket a tesztek előtt erőszakkal kitelepítették.
Mentesítés	Sikeres. Egy titkos nemzetközi akcióban betonnal zárták le a járatokat.	Semmi. Katona zónaként ma is el van zárva a világ előtt, mentesítés nincs.
A mai fő veszély	A nyitott területek, ahol a helyiek fémet gyűjtenek.	Az olvadó gleccserekből és az elsüllyesztett roncsokból szivárgó mérge.

A Bolyongó megjegyzése

Emlékeztek még [a Poligonról szóló írásra](#)? Ott a szovjetek kivonulása után a gazdátlanul hagyott plutóniumot egy 17 éves, titkos nemzetközi program keretében sikerült biztonságba helyezni. Vagy ott van [a Komszomolec tengeralattjáró tragédiája](#), amiből a mai napig mérhetően szivárog a szennyezett víz a tengerbe.

Nos, Novaja Zemlja esetében ne várjatok nemzetközi összefogást vagy happy endet. Mivel a szigetcsoport partjainál a történelem legveszélyesebb nukleáris hulladéka fekszik, a szárazföldön pedig ma is aktív fegyverkísérletek zajlanak a legújabb orosz doktrína szerint, a jégbe fagyott mérge

még nagyon hosszú ideig a geopolitikai játszmák és az orosz radarok árnyékában marad.

Tovább »

From:

<https://bolyongo.hu/> - **bolyongó**

Permanent link:

https://bolyongo.hu/doku.php?id=passport:novaja_zemlja&rev=1790172595

Last update: **2026/09/23 16:09**

